

STORTINGET

Representantforslag 123 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Christian Tybring-Gjedde, Sylvi Listhaug og Bård Hoksrud

Dokument 8:123 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Christian Tybring-Gjedde, Sylvi Listhaug og Bård Hoksrud om anerkjennelse av holodomor som folkemord på det ukrainske folket

Til Stortinget

Bakgrunn

«Holodomor» er betegnelsen på utsultingen av millioner av ukrainere i 1932–33 og betyr «drap ved sult». Det vises til at det blant forskere er uenighet om hvorvidt hungersnøden som drepte millioner av ukrainere og andre sovjetborgere, hadde som intensjon å knekke de ukrainske bøndene og kvele ukrainsk nasjonalisme, eller om det var et resultat av Stalins tvangskollektivisering av landbruket. Imidlertid svekkes teorien om at holodomor primært var konsekvensen av en feilslått sovjetisk politikk, av dokumentasjon på at Stalin bevisst forverret den katastrofale situasjonen i Sovjet-Ukraina for at millioner skulle sulte ihjel. Den anerkjente historikeren Timothy Snyder på Yale University viser i boken «Bloodlands – Europe Between Hitler and Stalin» (2010) hvordan sovjetregimet innførte bestemmelser særlig i Ukraina som trinn for trinn forverret hungersnøden. Det er ukjent hvor mange millioner som mistet livet. Hungersnøden ble forsøkt hemmeligholdt av sovjetiske myndigheter og dekket over av sovjetisk propaganda og løgner. Raphael Lemkin, advokaten som introduserte begrepet «folkemord» i folkeretten, kalte hungersnøden i Ukraina «et klassisk eksempel på et sovjetisk folkemord» (Snyder 2010, s. 53).

En rekke lands parlamenter har vedtatt at holodomor skal anerkjennes som et folkemord, herunder USA, Canada, Tsjekkia, Polen, de baltiske land og Tyskland. I tillegg anerkjente Europaparlamentet holodomor som folkemord 15. desember 2022.

For hundre år siden engasjerte Fridtjof Nansen og stats- og utenriksminister Johan Ludwig Mowinckel seg i holodomor for å lindre nøden og for å trekke internasjonal oppmerksomhet mot katastrofen. Mowinckel ledet Folkeforbundet og jobbet aktivt for at organisasjonen skulle involvere seg. Den gang var stormaktene stille. Ukraina var underlagt Sovjetunionen frem til dens fall og endelige oppløsning i 1991.

Norge følger i Nansens og Mowinckels fotspor når landet engasjerer seg i katastrofen som nå utspiller seg i Ukraina. Det gjør Norge ved å gi militær og humanitær hjelp. Dette har bred støtte i Stortinget. Det er også viktig at man holder frem at det russiske regimets overgrep mot Ukraina i vår tid ikke finner sted i et historisk vaku-um.

En norsk anerkjennelse av holodomor som et folkemord på det ukrainske folket vil for det første anerkjenne historiske fakta. Holodomor var ikke et uheldig utfall av en mislykket politikk. Det var en villet tragedie for å ødelegge den ukrainske nasjonen. For det andre tydeliggjør en anerkjennelse av holodomor som folkemord at Russlands handlinger mot Ukraina har en mørk forhistorie, og at man denne gangen ikke vil tillate at Ukraina overlates til seg selv.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

Stortinget ber regjeringen anerkjenne holodomor som et folkemord på det ukrainske folket.

8. februar 2023

Christian Tybring-Gjedde

Sylvi Listhaug

Bård Hoksrud